

Sprawozdanie z I Interdyscyplinarnego Seminarium Naukowego z cyklu „Migotanie znaczeń”

Poznań, 14 kwietnia 2014 roku

Z początkiem roku 2014 na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu został utworzony nowy zakład – Zakład Edukacji Wielokulturowej i Badań nad Nierównościami Społecznymi. Od początku istnienia zaznaczył swoją obecność serią związanych z własnym profilem badawczym wykładów, które obejmują spotkania z autorami znaczących książek z dziedziny nauk społecznych i humanistycznych.

Pierwsze wystąpienie w ramach Interdyscyplinarnych Seminariów Naukowych z cyklu „Migotanie znaczeń” odbyło się 14 kwietnia 2014 roku, na którym autor nowo wydanej książki *Kultura popularna i tożsamość młodzieży* prof. Zbyszko Melosik wygłosił wykład zatytułowany „Język angielski i globalizacja. Kulturowy imperiaлизм czy emancypacja?”

Prelegent jest profesorem zwyczajnym, pracownikiem naukowym UAM oraz wykładowcą na amerykańskich uniwersytetach (stypendysta Fulbrighta i wizytujący profesor – University of Virginia, Charlottesville), a także należy do Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN. Jako interdyscyplinarny specjalista w dziedzinie socjologii edukacji oraz pedagogiki porównawczej, w szczególności podejmuje odniesienia do socjokulturowych kontekstów edukacji społeczeństw postmodernistycznych. Przedmiot jego badań stanowi kultura popularna, zwłaszcza z uwzględnieniem kultury amerykańskiej oraz współczesnych systemów edukacyjnych. Jest autorem wielu cenionych książek dotyczących tożsamości młodzieży współczesnej i kultury popularnej, społecznych funkcji edukacji oraz szkolnictwa amerykańskiego.

Wystąpienie Profesora dotyczyło rozważań nad zadaniem w temacie wykładu pytaniem, na które odpowiedź jest rozpatrywana również w powoływanej powyżej książce. Jako główny problem poruszona została kwestia zarysowującego się coraz wyraźniej imperializmu języka angielskiego we współczesnych społeczeństwach. Na tym tle ukazany został wymowny kontrast językowy, krystalizujący się na naszych

oczach na przykładzie form, którymi posługują się osoby najbardziej prominentne, czyli głowy państw – w tym przypadku formy języka, która była wykorzystywana przez królową Wielkiej Brytanii Elżbietę II z początków jej panowania oraz tej z chwili obecnej. Dodatkową znakomitą egzemplifikacją poruszonego zagadnienia w kontekście upowszechnienia wulgaryzacji globalnego języka angielskiego, było przedstawienie wypowiedzi prezydenta Stanów Zjednoczonych Billa Clintona. Poza przykładami zarysowującymi bieżącą transformację językową, świetnym przywołanym przykładem była analiza postępującej hegemonii angielszczyzny, ekspandującej z powodzeniem w świecie azjatyckim oraz w jego produkty kulturowe, w szczególności w muzyce młodzieżowej. Przyniesione zostało interesujące zjawisko „łamania” języka angielskiego w tekstach piosenek w celu umożliwienia pozyskania większego grona młodych odbiorców, co byłoby niemożliwe w oparciu jedynie o język ojczysty. Zostało to dobitnie zaprezentowane na przykładzie pokazanego podczas prelekcji wideoklipu japońskiego zespołu AKB48, który dowiódł, że we współczesnym globalnym społeczeństwie większą rację i szansę bytu ma to, co zostało wyrażone, chociażby częściowo, w języku angielskim, umożliwiając tym samym „pokazanie się światu”. Doskonale oddaje to zaobserwowane przez prelegenta sfragmentaryzowanie kultury popularnej, a także trafnie opisuje kulturę tę jako jedną z płaszczyzn najbardziej zdominowanych przez język angielski.

Profesor ustosunkowując się do tezy o hegemonii angielskiego i amerykańskiej, zauważył o wiele większą złożoność poruszonego problemu, uświadamiając, że to dzięki uniwersalności języka angielskiego każdy ma dostęp, niezależnie od położenia kulturowego i geograficznego, za pomocą Internetu „klikając, w co chce” do przekazów, które nierzadko są wrogie wobec Zachodu. Tym samym podkreślone zostało, że nie stykamy się z monolitycznym zasobem stylu życia i systemem wartości oferowanych przez język angielski, a różnorodnymi treściami. Dlatego zasygnalizowane zostało, że trafniejsze byłoby mówienie o homogenizacji dokonywanej przez język angielski w kontekście *stricte* językowym. Konkludując rozważania, powoływany język stanowi z jednej strony czynnik kulturowej dezintegracji na poziomie lokalnym, a z drugiej strony – kulturową integrację na poziomie globalnym.

Wykład poza rozpatrzeniem różnych punktów widzenia poruszonego problemu, podkreślił fakt posługiwania się językiem angielskim jako elementem kapitału kulturowego (a w przypadku młodego pokolenia – kapitału popkulturowego), który to język jest bezsprzecznie m.in. językiem wielkich korporacji, językiem turystyki, językiem Internetu.

Powyższe rozważania podjęte w pierwszym wykładzie z cyklu „Migotanie znaczeń” unaocniły doniosłość zjawiska globalizacji języka angielskiego, w szczególności w odniesieniu do multikulturalizacji *vs* homogenizacji rzeczywistości i związanych z nią współczesnych wyzwań edukacji wielokulturowej.